

PRZEKLADY

WOLFGANG KEMP

WALTER BENJAMIN I ABY WARBURG

UWAGA WSTĘPNA

Pierwsza część tej pracy* [...] traktowała o związkach Benjamina ze Szkołą Wiedeńską, a zwłaszcza o jego recepcji Riegla. Chodziło tam o formy i rezultaty bezpośredniej polemiki, po części o wzajemne branie i dawanie. Raz jeszcze trzeba tu z naciskiem wskazać na *Grundlagen der Architekturzeichnung* Linferta, które pod wieloma względami uprzedzają książkę o tragedii, a i później działały na Benjamina pobudzająco. Związki między Benjaminem a Warburgiem są innej natury. Nie doszło do osobistych kontaktów, nigdy też pisma Warburga bądź jego uczniów nie stały się przedmiotem recenzji Benjamina. Nie znaczy to jednak, że odnosił się on do kręgu hamburskiego obojętnie. Przeciwnie, był nie tylko bardzo dobrze poinformowany o tym, co się tam działo, ale w pewnym okresie odczuwał na tyle bliskie pokrewieństwo ze szkołą Warburga, że oszczędzał sobie, ba — zakazywał, krytycznych opinii o niej. Benjamin zbliżał się przy tym do Warburga bardziej niż sam mógł zdawać sobie sprawę, bowiem o badaniach Warburga z lat dwudziestych bardzo mało przenikało do wiadomości publicznej. Tematem drugiej części pracy ma być to, że Benjamin bezwiednie, acz nie przypadkowo, kontynuował dyskurs, który zapoczątkował Warburg w latach dwudziestych, ale którego nie zdołał już zakończyć. Wskazanie na bliskość i odmiennosc obu koncepcji sygnalizuje trudności przełożenia na kategorie materialistyczne także najbardziej zaawansowanych metod nauki o sztuce.

---

* Jest to druga część pracy pt. *Walter Benjamin und die Kunstwissenschaft*, opublikowana w *Kritische Berichte*, R. 3, 1975, z. 1, s. 5 - 25; część pierwsza — *Kritische Berichte*, R. 1, 1973, z. 3. Autor zebrał i rozszerzył uwagi zawarte w tych tekstach w artykule: *Fernbilder Walter Benjamin und die Kunstwissenschaft*, w tomie: *Links hatte sich noch alles zu enträtseln. Walter Benjamin im Kontext*, 1978 [przyp. tłum.].